

VRIESCHE

COURANT.

ZATURDAG

DEN 3 DECEMBER.

Verflag, wegens eenige verrigtingen der Commissien van Landbouw, gerooken uit het verbaal van het verhandelde in de algemeene Vergadering van Afgevaardigden uit dezelve Commissien, gehouden op den 27 Juny dezes Jaars, en volgende dagen.

(Vervolg en Slot.)

Het Straatvuil, dat anders in deze Steden vry nauwkeurig wordt opgezameld, wordt over het geheel voor onze Landbouw gebruikt. Te Amsterdam worden, door de betere Conditie, thans 's Jaars 20,000 Lasten opgehaald, 't geen voor 3 Jaaren maar op 14,000 Lasten kon berekend worden. Het geldt 20 Stuivers; in Zuidelyk Holland van f 1-10-0 tot f 2-0-0 per Last, en wordt van Amsterdam meest naar het Gooiland en ook naar Groningen en Drenthe gebragt.

De Secret-mest gaat het meest verloren; in de Steden vloeit dit in de meeste Huzen weg door de Riolen, en op het platte Land, door het opzettelyk plaatzen der Secreten boven Sloten en Vaarten; ook ten aanzien van het geen kan worden opgezameld, heeft hier en daar verwaarloozing plaats. Amsterdam levert alzop niet meer dan 231 Lasten 's Jaars, terwyl dit te Rotterdam 2500 Lasten bedraagt. Met zeer veel moeite vindt men debouché voor deze specie, schoon zy slechts voor f 1-0-0 het Last geleverd wordt in Zuidelyk Holland, en van Amsterdam naar het Gooiland gebragt aldaar voor f 4-0-0 of f 4-10-0 per Last verkocht wordt.

Behalven de genoemde Mestspecien komen in het voormalig Holland nog in byzondere aanmerking de Klei uit het Y, en de Amsterdamsche Diepgrond of Stygeraarde. 175,000 Lasten Slijk worden Jaarlyks by Amsterdam uit het Y opgebaggerd, en is nagenoeg voor slechts een Stuiver het Last te koop; de hier door opgehoogde gronden worden, na twee Jaaren, van onvruchtbare Landen veranderd in gronden, die van f 40-0-0 tot f 80-0-0 het Morgen verhuurd worden. De Stygergrond beleeft nagenoeg 27,000 Lasten 's Jaars, kostende 5 Stuivers het Last. Beide worden tot nog maar op eenigen afstand van Amsterdam, en ook door die Stad, gebruikt, meest tot reparatie van Dyken, voor Loswallen en aanvulling van Kaden. Van de Bagger of Modder der overige Steden wordt mede een nuttig gebruik gemaakt.

Alle de opgenoemde Mestspecien worden in de Hollandische Steden over het algemeen onvermengd gehouden.

Op veele Dorpen, zo verre de informatie by de Commissien zyn ingekomen, en ook in eenige Steden, zouden de Meststoffen met meerder bezuiniging kunnen opgehaald worden, en daarop inrigtingen verdienen gemaakt te worden, terwyl ook zelfs by den Landman in Noordelyk Holland veelal de gier of aal van de Stallen, op eene roekelooze wyze, nutteloos wegloupt. In sommige Dorpen, onder dit Resfort, heeft nog dit byzondere plaats, dat de oude Keuren, waar by alle uitvoer van Mest uit deze Districten verboden was, niettegenstaande de Wetop den vryen door- en vervoer van Mestspecien door het geheele Koningryk, als nog in werking blyven. Dit heeft plaats in de Districten van den Beemster, Akerflood en Woude, Oudendyk, Purmer, Schardam en Wyde Wormer.

Ondanks den opgemelden overvloed van Meststoffen, is echter het voormalig Holland, in sommige streken, daar van nog niet genoeg voorzien; in de geheele Westelyke streek van Leyden af tot aan de Helder lyd die gene uitzondering, vooral gevoelt men gebrek langs den geheelen Duinkant, op Texel, in de Wieringerwaard, de Zype, de geestlanden van Pancras tot de Beverwyk, en in het Gooiland, in Zuidelyk Holland meent men genoegzaam voorraad te zullen hebben, wanneer slechts alle uitvoer hoegenaamd verboden, en alle belemmering op den vervoer word weggenomen.

In Zeeland is het voornamelyk, zo niet alleen, de Stad Middelburg, welke zich met bare Meststoffen verlegen vindt, en vooral met de Secretmest. By den vryen uitvoer genoot dezelve van de Verpachting van de Mest f 2562-0-0. De thans bestaande Pacht-conditie expireeren met Ao. 1812; men gist aldaar de Asch 400 Lasten, en de Straatmest 1500 Lasten 's Jaars te zullen bedragen, welke laatste wel eens verkocht is voor één Gulden het Last. Het Eiland Walcheren schynt alle deze specien niet benodigd te hebben. De overige Steden hebben ook haren Mest verpacht, en met voordeel. Te Ter Veere wordt alles onder een vermgnd en naar Ofsendrecht vervoerd. Te Zierikzee wordt Asch en Straatvuil vermengd, en alles, ook Secretmest, op het Eiland Schouwen gesleten; dit is mede het geval van ter Goes; en van Tholen gaat veel naar het Land van Bergen-op-Zoom.

Op de Dorpen worden de specien opgezameld en in den omtrek gebruikt. Ieder Eiland heeft genoeg; eenigen zouden wel invoer verlangen, maar het transport is te kostbaar, daar de Zeeuwfchen Landbouwer een voer mest, vry op zyn land, niet meer waardig is dan een Zeeuwfchen Ryksdaalder.

Thans de berichten, wegens de in dezen behoefte Departementen, zullende openen, valt het moeijelyk te bepalen wie het minst behoefstig is, waar om men hier in de gewone volg-orde zal houden. By deze opgaaf, zo verre die tot het voornamste doeleinde moet strekken, zullen wy beknopt kunnen wezen, daar de omstandigheden veelal van gelijken zyn.

Wegens het Departement Groningen, zyn de inrigtingen omtrent de Meststoffen der Stad Groningen, en derzelver vermenging, reeds door Z. Exc. byzonder aan de aandacht der Commissien voorgebragt; en dezelve mogen hier te meer als bekend onderfeld worden, daar reeds hier van een bericht voorkomt in het Magazyn van Landbouw, Deel II. bl. 65. env. en 193. env. De Commissie vermeent echter, in dat Departement, dat aan de daar omtrent bestaande orders nog betere executie zou kunnen gegeven worden.

Ook in Appingadam geschied eenige opzameling voor Plaatzelyke rekening, en op sommige voornamste Dorpen vergaderen enkele particuliere Personen, zo veel mogelyk, ter verkoop byéén; maar verder schynen op de Dorpen geene Besturen zich hiermede te bemoeijen. De Stad Groningen heeft met hare Veen-Kolonien, als hare Meijerlieden, een verband gesloten, om den Stads mest, by uitsluiting, aan dezelve te leveren, als twee-derde voor Sappeer, waer eene vracht f 40 tot 60 kost, en een-derde voor 't Gorecht en Oud-Ambt, waar; de vracht voor f 60 tot 90 wordt verkocht, en de Stad betaald eene Premie voor den invoer van Stratendrek, in hare Kolonien van de Pekel A. van buiten het Departement. Uitvoer heeft geheel geen plaats, maar aanmerkelyke invoer, van Paarden en andere diergelyke mest, uit de hooge en Kleilanden van Oost-Vriesland. De behandeling en het gebruik der Meststoffen, by den Landman, is ook voor veele verbetering vatbaar.

Wegens de behoefte van Straatvuil, voor het toemaken en onderhouden der Dallanden, in de Veen-Kolonien, zal men de vryheid nemen te verwyzen naar het meergenoemde Magazyn. De Stad Groningen alleen haren mest naar de Stads Kolonien verzendende, zo hebben alle de overige Kolonien vooral toevoer van elders nodig, 't geen hen het best door de Turfchepen, op derzelver retour uit Holland en Zeeland, kan worden aangebragt. Dierelyke Meststof is vooral de dringende behoefte in het Landfchap Westerwolde, welkers woeste gronden voor een groot gedeelte vatbaar zyn voor ontginning; maar als nog is het transport, door gebrek aan vaarten, aldaar ondoenelyk. In het Vivelingo Kwartier worden de lage en ingepolderde als mede de woudlanden en de hogere gronden van het Wester Kwartier, nooddrufstig van mest onderhouden. Op de hoge klei- en middellanden wordt geen gebrek gevoeld, en zelfs van daar mest afgezet.

In Vriesland worden de Meststoffen der Steden voor derzelver rekening opgezameld, en door de meeste met eenig voordeel verkocht, en te Leeuwarden, Ylst, Franeker en Workum, wordt de Asch en Vuilnis met Baggermodder vermengd; mees alles wordt naar de Woudstrekken in dat Departement gevoerd. De opzameling in de Steden zou voor Steden en Landbouw algemeen met meer voordeel kunnen geschieden. Op de Dorpen wordt alles door ieder Inwoner zelve gebruikt of verkocht.

De prys van elke vracht Stedelyke mest, gerekend op 130 Kruiwagens. is te Franeker f 17-:-: Een vracht te Leeuwarden, van 240 Ton, de Ton volgens de tegenwoordige ordonnantie op de Turf gerekend, kost f 50-:-: en het transport te water voor 6 a 7 uren afstand, f 15-:-: dus het geheel f 65-:-: De mest van eene Koe in den Winter, geldt in Baarderadeel f 8-:-: a f 10-:-: op het Heerenveen kost een voer van 2 Paarden 25 a 30 Stuivers.

De vruchtbare Klei-Districten, een derde van het Departement uitmakende, kunnen bestaan met den mest die er valt; zo ook in de overige lagere gedeelten, uit hoofde der belangryke Veeveelt, doch in de hooge Zand- en Heistrekken, en vooral in de Veengraveryen, is eene groote behoefte aan mest, die, gelyk in de Groninger Veen-Kolonien, door de uit Holland terugkomende Turf- en Houtchepen zo geredelyk kon medegenomen worden, en waar van tot nog zich maar enkele menschen beediend hebben.

In Drenthe heeft te Koeverden, Meppel en Assen opzameling plaats, zo verre de Ingezetenen hun Mest niet zelve gebruiken, en de Meststoffen worden vermengd. Te Meppel geldt een Turfpraam van deze Specie, op 28 tweespannige Voeren gerekend, f 20-0-0 tot f 36-0-0; en op het Hoogeveen, f 32-0-0 tot f 38-0-0. Dat hier in alle Districten algemeen gebrek aan Meststof is, laat zich by de minste ken-

nis der Drentsche Gronden en wyze van cultuur gevoelen. De invoer door Meppel bedraagt Jaarlyks omtrent 250 Turfpraamen Koemest, en meer dan 50 Praamen Hollandische en Kamper-straten-drek. De enkele Haardasch uit Holland, schoon nog niet ingevoerd, wordt aldaar echter zeer gewenscht.

Wat het Departement Overysfel betreft, in Deventer, Zwol en de meeste kleine Steden, geschiedt geene opzameling voor Plaatzelyke rekening; de Haardasch en Straatvuil wordt aan omliggende Landbouwers onder verpligting van ophaling, met voordeel verpacht. In Kampen, Hasfelt en Steenwyk wordt dit voor Stads rekening gedaan. Kampen heeft geene kopers voor haren Mest; ieder kan zulks weg halen voor eene kleine recognitie aan de Stad; de Haardasch van Kampen wordt afzonderlyk gehouden en somtyds Buitenlands gevoerd; doch in de overige Plaatzten wordt dezelve meestal met Straatvuil vermengd. De Secretmest in de Steden wordt meestal zeer veronachtzaam; op de Dorpen wordt alles met de meeste zuinigheid gebruikt.

Groot en algemeen is de behoefte in dit Departement, als verre het meerendeel uit schrale Zandgronden bestaande. Wanneer er goede inrigtingen gemaakt waren, zou men aldaar voor één Vier goeden Mest gaarne 50 a 55 Stuivers betalen.

In Gelderland worden in de Steden de Meststoffen opgezameld, het zy voor Stads rekening, of by verpachting aan particulieren, en wel verbruikt; te Bommel rekent men ieder voer op f 1-10-0; te Thiel meest men Secretmest verkocht voor 2 Stuivers de Kar. Door de behoefte aan Mest wordt byna de gehele Veluwe, het Kwartier van Zutphen, met het hooge gedeelte van dat van Nymegen, zeer gedrukt. Van invoer zou het nut zich niet veel verder verpreiden dan 1 tot 14 uur afstand van de Rivieren. Van de Kamper Koemest zou thans het voer van 2000 ponden, op 8 a 10 uren afstand, vry aan wal, ruim f 2-5-0 a f 2-10-0 kosten, waar by nog het transport per as van f 1-0-0 zou komen. Onvermengde Haardasch, zegt de Commissie, schynt voor de Geldersche schrale gronden minder geschikt te zyn. Van Secretmest zyn de Schippers afkeerig, en de Hollandische Schapenmest is voor de gewone Producten te duur. Nimmer zou den Landman een tweespannig voer, uit Koemest, Stroo en 4 Plaggen behoorlyk zamengefeld, vry op het Land meer behoren te kosten dan f 1-10-0 of f 1-15-0.

In de Stad Utrecht is de Haardasch en Straatvuilnis verpacht, en de Secretmest wordt door particulieren afgehaald. In de overige Steden van dat Departement geschiedt alles voor rekening van hier toe aangestelde Perzonen. Alles dient ten nutte van den Landbouw in het Departement; in de Stad Utrecht wordt de Secretmest afzonderlyk gehouden en verkocht, doch verder wordt aldaar, zo als op de meeste Plaatzten van dit Departement, de Asch en Vuilnis, gelyk te Groningen, onder een gemengd, te gelyk met de bagger; dooreen genomen is de prys hier van f 1-0-0, het voeder, zonder transport kosten; te Amersfoort, van 24 tot 36 Stuivers, te Wyk en Rhenen, 10 Stuivers. De Secretmest van Utrecht, aan de Bildt en te Zeist gebragt, kost met het transport f 6-0-0.

De behoefte kan blyken uit den invoer van Amsterdam te Amersfoort; en er zou op de Zandgronden van het Departement, waaruit hetzelfde voer het meerendeel bestaat, wel het dubbel, van het geen tegenwoordig wordt gesleten, gebruikt worden, indien aldaar geen gebrek aan kanalen was.

Dat in het Mestbehoeftege Brabant in de bestote Steden de Specien mede ten zuinigste worden verzameld, laat zich terifond bevroeden; ten platten Lande gebruikt ieder Ingezeten zyne eigen Mestspecien, of vindt, zonder moeite, daar voor eene menigte kopers. Het vooroordeel tegen den Secretmest, of Beer, is door de Premien op het transport van dezelve; volgens Publicatie van het Departementaal Bestuur van 3 July 1804, geheel overwonnen. In de twee eerste Jaaren na deze Publicatie zyn meer dan 30,000 Tonnen Beer, zo uit den Bosch, Grave, als Bergen-op-Zoom, op het Land gebragt en verbruikt. De overige Meststoffen in den Bosch, worden gedeelyk met Karren tot 6 uren ver gebragt; de Asch, in Zakken, die Jaarlyks tuschen 4 en 5000 bedragen.

Zeer aanmerkelyk is de invoer van Mest in dit Departement, vooral van Straatvuil, als naar Breda, Steenbergen, Willemtid, Roozendaal, Oosterhout, Etten en de Leur, uit de Zuid-Hollandische Steden, en ook uit Amsterdam, en worden op die Plaatzten verkocht tegen f 4 a 5 het Last; te Breda, voor 15 a 16 Stuivers de Kar, en te Etten en te Leur, f 80, f 90, per Schip; waar men wel 130 Schepen zou kunnen slyten; en te Steenbergen, Roozendaal en Oosterhout, wel 17,000 Lasten Straatvuil, boven het geen de omtrek oplevert. Ook wordt eene zeer groote party aangebragt te Geertruidenberg, de Klundert, de Hloeven, Zevenbergen, Dinteloort, Woensdrecht en Ofsendrecht.

In sommige van de opgenoemde Districten meent men, dat de Landen te laag zyn voor de Asch alleen. In de overige streken bewyst de ondervinding het tegendeel, dat er aanvoer is uit de Hollandische Aschschuren van Puttershoek, Alblasferdam, Overfchie, Papendrecht, Ysfelmoede, Werkendam, Hardinkveld, Schoonhoven, Leerdam en meer andere Plaatzten. De zogenoemde Maaskantsche Asch, van eene byzondere vruchtbaarmakende kracht, is boven al gezocht, en wordt verkocht voor 28 a 30 Stuivers de Zak, zynde van 6 Schepels; waar van 80 een Last uitmaken; hier van wordt Jaarlyks voor ruim f 8000-0-0 verkocht. Slechte zandige Turf asch, in de Meyery, geldt ruim 10 Stuivers de Harington; en met Straatvuil en Beer vermengd, per vracht voor één Paard, van 20 tot 30 Stuivers. De Sub-Commissie van Breda heeft alles aangewend, om Asche en Beer van de Steden Brielle, Hellevoetsluis, Vlisfingen en Middelburg, welke het bezwarelyk debiet hier specien aan het Ministerie hadden te kennen gegeven, te bekomen, maar, door de gevorderde hooge vrachtlonen der Schippers, daar in niet kunnen slagen; voor het Transport van 30 Lasten Beer, van Middelburg, naar Breda, is niet minder dan f 450-0-0 gevraagd. Door de groote behoefte, en daar uit ontstane begeerte naar Mest, heeft men te Vechgel de Hollandische Asch verkocht van 18 tot 20 Stuivers de Harington, en de Beer, voor 11 Stuivers; en wanneer de Asch voor 12 a 13 Stuivers, en de Beer voor 7 a 8 Stuivers, te verkrygen was, zouden er aldaar ten minsten 200,000 Tonnen, en nog eene gelyke quantiteit in de Dorpen van daar tot Hilmond, kunnen gedebiteerd worden. Deze prys gesteld zynde, zou de Asch van Rotterdam, Leyden en Delft per Ton kunnen overgebragt worden voor 3 Stuivers naar Vechgel, en voor 4 Stuivers naar Helmond; en het Last op 4000 ponden en de Harington op 130 ponden berekend zynde, zou een Schuit van 12 Lasten, naar Vechgel, f 55-0-0, en naar Helmond, f 74-0-0 verdienen, in den Jaare 1806, heeft men te Tilburg 3000 Ton Asch gedebiteerd, en aan Karrevracht 7 Stuivers per Ton betaald.

Opgegevene middelen tegen de ziekten der Schapen, het rotkreupel, de dolligheid, alsmede het schurft.

Ter gemelde algemeene Landbouwkundige Vergadering onderzocht zynde, of er van wegens het Gouvernement aanmoediging zou dienen verleend te worden, ter ontdekking van voldoende middelen, tegen de drie bovengenoemde ziekten der Schapen, thans in dit Koningryk vry algemeen, kwamen hierby vooral in aanmerking zodanige geneesmiddelen, als hier tegen reeds zyn opgegeven, en van welke eenige door Vaderlandsche Maatschappijen met toewyzing van Premien zyn goedgekeurd.

De algemeene Vergadering verlangde, dat deze middelen andermaal tot kennis van het Publiek wierden gebragt, waaraan, by dezen, wordt voldaan.

Tegen het kreupel der Schapen, heeft de Maatschappy tot bevordering van den Landbouw, in hare Verhandelingen, d. VII. tit. II. medegedeeld het volgende middel van den Heer C. Ferne, Med. Dr.

Terpenty-Olie	20	öncen.
Venet. Terpenty	4	—
Varkensruzel	8	—
Gebiuschte Kalk	16	—
Ammoniak-Zout	1	—
Ruwe Aluin	1	—
Menie	1	—

Voorts de geneeswyze van H. Brasart, thans wonende te Amsterdam, op het Water, No. 7., bestaande in het uitsnyden van een smeeryg vecht, dat met haartjes bezet, inwendig in een beursje besloten ligt, even boven de splyting der klaauw; waarna het vervolgens moet gewaschen worden met het volgend zuiverend middel: van eene oncc Myrrhe op een pint Brandewyn, te zamen een uur gekookt hebbende.

Deze middelen, in den Jaare 1790 bekend gemaakt, deden in de meeste gevallen de gewenschte uitwerking; maar deze kwaal is van eene meer kwaadaardige en zeer befmettelijke natuur geworden, en heeft den eigenaardigen naam van rotkreupel verkregen. In de eerste beginzelen wordt zy nog somwylen gestuit door de gemelde middelen, maar by den voortgang der ziekte haren dezelve niet meer. De Heer Twent van Raaphorst gaf in het Jaar 1805 aan de Huishoudelyke Maatschappy te Haarlem, hier tegen op, om deze Schapen van de gezondenaftzondereen, de hooven volkomen te zuiveren en uittefnyden; de wond met Terpenty waschen en met het volgende smeersel te bestryken: bestaande uit grauwe Labispoeder, Basilicom, witte was, witte Boomolie; van alles even veel en door elkander gefmolten en geroerd met een weinig Rottekruid hier onder, omtrent één-twintigste van het geheel; vol-

wegens de ontdekking van gemelden Heer, volgt hierop de geneezing zeer spoedig. Dit berigt komt ook voor in het Magazyn van Landbouw, d. III. st. I. bl. 164.

Dezelfde Huishoudelyke Maatschappij bekroonde, in het volgende jaar, een berigt van den Heer Mr. J. Teding van Berkhout W.A., op Hoorn, by Deventer, in druk uitgegeven, te Haarlem, waarin onderzoek wordt, wat het reukreupel is, waardoor het ontstekt, hoe dit te genezen, en hoe voortekomen is. Hierby wordt dit middel, als door dezen Heer met vrucht aangewend zynde, opgegeven; op de plekken, die het meeste zyn ingerot, late men zeer voorzigtig met een pypesteele, of glazen stopje van een fleschje, een zeer kleine druppel goede Vitriool-Olie vallen, dat men aansloeds inwryft in de wonden, waarop men oogenlyklyk wat dunne Teer doet en inwryft, kan men een geteerd lapje om den poot doen, des te beter. Men moet dagelyks tot aan de volle geneezing, het vuil van den klauw voorzigtig afkrabben en met Teer besmeren, en vooral zorgen, dat de Schapen droog en zuiver schoon gehouden worden.

Verder zyn op de laatste gehouden algemeene Landbouwkundige Vergadering aangeprezen de proeven, die met een goeden uitslag genomen zyn, met het ean de goudlard, of zogenoemde wit waterje, zamengesteld uit een-tiende spiritus vini, een-achtste regenwater. Hiermede wordt de wond eerst zuiver uitgewaschen, en vervolgens een nat compres van dit waterje daarop gelegd en met een sokje om den klauw vastgemaakt. Dit compres wordt dags 4 of 5 maal met dit waterje bevochtigd, zonder dat men er het verband behoeft afnemen. Om den anderen of derden dag, wordt het verband afgenomen en de wond gezuiverd. Men vervolgt met de natte compresen tot aan de geneezing, welke in 10 of 14 dagen, bewerkt wordt, moettende de Schapen inmiddels op eene drooge Stal gehouden worden. Wanneer het waterje niet genoeg opdroogt en geneest, kan een weinig meer van het *extradum saturni* en *spiritus vini*, onder het water gedaan worden.

Behalve den Herder van den Heer Strick van Linshoten, waarvan in het algemeen verslag melding is gemaakt, bezit ook de Landman Klaas Breg, aan de Beets woonachtig, in het voormalig Noordholland, een middel, 't geen aan de Commissie van Landbouw over dat Resfort, van alle middelen als het beste is voorgelaten.

De dolligheid der Schapen, ook de lurre of blaas genoemd, ontstaat uit blaasvormen, die zich in de harsens in zekere waterblaasjes ophouden. Weinig middelen zyn hier tegen aan de hand gegeven. In Duitschland, waar men deze ziekte noemt ring-ziekte of het draaijen der Schapen, gebruikt men dit middel: een lood van de plant *anagallis arvensis*, akkerbasterd zuur, (afgebeeld en beschreven in de Flora Batava, d. I. No. 3.) in gemalen mout in poeder ingegeven, en daarop koude thee van dezelfde plant getrokken, ingegoten. Anderen genezen deze ziekte door het draajend schap geest van hartshoorn in de neusgaten te spuiten.

Tegen het schurft heeft de Maatschappij tot bevordering van den Landbouw, in den Jaare 1784, in haare Verhandelingen d. III. st. I., twee onderscheidene middelen bekend gemaakt; het eerste gebruikt door *Sverus Jansze*, bestaat in 1 pond kwik, 1 1/2 pond olie van lauwrierbeziën; dit te mengen in eene nieuwe aarden pot, en zo syn mogelyk, met een spatel te wryven. Het tweede is opgegeven door *D. Gerritze van Beuskom* te Loenen: voor 50 Schapen neme men 5 pond potasch, 4 pond aluin, 10 pond rooktabak van de slegste soort, 5 pond bruine stroop, 4 kop keukenzout. Dit alles zachtjes by elkanderen te koken in een vierde ton oud acht guldens bier, een half uur lang, en in den besloten ketel koud te laten worden. Door beide middelen, zyn de meeste genezen.

De meergenoemde algemeene Vergadering, heeft nog dit middel aangeraden, te weten, het zogenoemde spinnat. Zynde het vocht, geperst uit gesponnen tabaksbladen, onder anderen verkrygbaar te Amersfoort en Nykerk, waarvan men de kwantiteit, bevattende eene gewone wynflesch, vermengt met een half lood rottekuid. Dit geneesmiddel is door den reeds gemelden Heer J. Teding van Berkhout, Lid der Commissie van Landbouw in Overysfel, inzonderheid met een goeden uitslag gebruikt.

H O L L A N D.

AMSTERDAM den 29 November. By onderscheiden Koninglyke Besluiten, van den 23 en 24 dezer Maand, zyn gedaan de navolgende benoemingen, als:

Van de Heeren Mr. Jan Jacob van Haspel en den Baron A. H. C. van Haerfotte, tot Leden der Vroedschap van de Stad Arnhem, en zulks in plaatz van de Heeren H. W. Brouwer en W. Reyniers, overleden.

Van den Heer François de Roo van Westmaas, tot Lid der Vroedschap van de Stad Dordrecht, in plaatz van den Heer J. van der Elst, overleden.

Van den Heer Loopuit, tot Lid der Vroedschap van de Stad Schiedam, en zulks in plaatz van den Heer F. Brodero, overleden.

Van den Heer Mr. J. van Vredenburg, tot Lid der Vroedschap van de Stad Delft, in plaatz van den Heer L. van Blommestein, aangesteld by de Commissie van Liquidatie.

Van den Heer W. M. de Brauw, laatst gefungeerd hebbende als Baljuw der Stad Zierikzee, tot Substitut-Fiskaal der Convooyen en Licenten in het Departement Zee-land, en zulks in plaatz van den Heer Mr. J. A. Schorer.

By onderscheiden Koninglyke Besluiten, van den 23 en 24 dezer, zyn, uit hoofde hunner weinige activiteit, uit den dienst van het Ryk ontslagen:

Egbert Dijkers en Hendrik Minnuma, beide Priesterders van het Slagtvee in het Arrondissement Holten, Departement Overysfel.

J. Jaarba, Gaarder der Onbeschrevene Middelen te Stiens, en J. H. Nieuwenhuis, Priesterder van het Slagtvee te Borne.

Daar de Waag thans geheel is weggeruimd, is op gister, alhier op den Dam, eene groote Parade geweest, waarop Z. M. tegenwoordig was. De toevloed van eene menigte aanschouwers, alle de Vensters, die met Dames waren opgepropt, maakten dit toneel zeer luisterryk, hoe zeer het regenachtig en betrokken weder weinig daartoe geschikt scheen.

De nitgebreidheid van het bovenstaand Vervolg en Slot van het Verslag, wegens eenige verrigtingen der Commissie van Landbouw, het welk wy heden acht dagen onze Leezers beloofden te zullen mededeelen, verhindert ons de Duitse Berigten, die ook niets belangryks behelzen, te plaatsen. De voornaamste inhoud der Fransehe Papieren, zyn de navolgende Bulletins:

VYFDE BULLETIN VAN HET LEGER IN SPANJEN.

BURGOS, den 16 November.

Het lot der Armée van Estramadura heeft zich in de vlakten van Burgos bevestigd. De Armée van Gallicien, geslagen in de gevechten van Durango, Guenes en Valmaceda, is verloren gegaan of verstrooid geworden by den Slag van Espinosa. Dat Leger was zamengesteld uit de Infanterij der oude Spaansehe Armée, die in Portugal en in Gallicien was, en die, op het einde van Juny, Porto had verlaten, uit de Militie van Gallicien, Asturien en Oud-Kastilien.

Uit vyf duizend man Spaansehe gevangenen, welken de Engelschen op hunne koszen hadden gekleed en gewapend, en te St. Andero ontscheept.

Uit de Vrijwilligers der buitengewone ligtingen van Gallicien, Oud-Kastilien en Asturien.

Uit de Artillery-Regimenten, de Scheeps-bezettingen, en de Matrozen der Departementen van Corunha en Ferrol.

Eindelyk, uit de Corpsen, welken de Verrader *la Romana* uit het Noorden had aangebragt en te Sant Andero aan Land gezet.

In deszelfs zotte verwaandheid manoeuvreerde dit Leger op den regter flank der Fransehe Armée, en wilde de gemeentchap, over Biscayen, affnyden. Gedurende den tyd van tien dagen, werd hetzelfde vechtende voortgeleid van engte tot engte, van heuvel tot heuvel. Eindelyk, den 10 November, te Espinosa gekomen, wilde het deszelfs Aftogt. Artillery-parken, Hospitalen en Magazynen dekken.

Hetzelve schikte zich in Slagorde, en waande zich in eenen onaanstbare stelling.

De Marschalk Hertog van Belluno wierp deszelfs Achterhoede overhoop, en bevond zich, ten 3 uren nadenmiddag, voor deszelfs front van Slagorde. De Generaal *Palhod* had order, met de 94ste en 95ste Regimenten van Linie, een Heuvel, gelegen voor de Linie van Slagorde, welke de Troepen van den Verrader *la Romana* bezetteden, te bemesteren. De positie was schoon; de Soldaten, die dezelve verdedigden, de besie van het Land, en door de vyandelyke Linie ondersteund. De Generaal *Palhod* besteed, met het Geweer op den schouder, die steile Gebergte, en viel op die Regimenten aan, die onze goede trouw misbruikt en hunne Eeden verbroken hadden. In een opslag van het oog werden zy in wanorde gebragt en in de afgronden geworpen. Het Regiment der Prinsef werd vernield.

De vyandelyke Linie rukte toen voorwaarts, en beraamde aanvallen, om de vlakte te heikrygen. Alle de Colommen, welke aanrukten, verdwenen en vonden den dood. De duistere nacht verraste de beide Legers in derzelver positien.

Gedurende dien tyd, fileerde de Marschalk Hertog van Balmatien op Reynosa, den eenigen aftogt des Vyands.

By het aanbreken van den dag, deed de Hertog van Belluno, door den Brigade-Generaal *Mailfon*, aan het hoofd van het eerste Regiment lichte Infanterij, 's Vyands linker Vleugel onttrekken; de Hertog van Dantzic, van zyn kant, snelde tot het vuur toe, en ontrok deszelfs regter Vleugel.

De Generaal *Mailfon*, met de dapperen van het 16de Regiment, beklom steile Berge, voor elk ander ongenaakbaar, en wierp den Vyand overhoop. De Hertog van Belluno deed toen het centrum voortrukken; en de Vyand, afgesneden en omsingeld, ging op den loop, deszelfs Wapenen en Vaandels wegwerpde, en deszelfs Kanonnen verlatende.

De Divisie van *Sebastiani* vervolgde de Vluchtelingen in de rigting van Villarcayo, atakkeerde, doodde, nam of verstroorde eene Divisie, en nam haar het Geschut af.

De Hertog van Balmatien nam te Reynosa al de Artillery-parken, Magazynen en Bagage, en maakte eenige gevangenen.

De Collonel *Tafcher*, aan het hoofd eens Regiment Jagers, den Vyand achter na gezonden, bragt een groot aantal gevangenen terug.

Nogtans was de Vyand, die ons, met zo veel onkunde en eene zo blinde verwaandheid, dreigde, niet slechts over Reynosa omsingeld, maar zelfs over Palencia, door de Cavallery, die reeds de uitgangen der Gebergten in de vlakke, op zo mylen afstand van deszelfs Achterhoede, bezet had.

Zestig stukken Geschuts genomen, 20,000 Man gedood of gevangen gemaakt, het overfchot verstrooid; twaalf Spaansehe Generaals gedood; alle hulp, in Wapenen, Kleding en Ammunitie, welke de Engelschen ontscheept hadden, in onze magt gevallen, zyn de vruchten dezer affaire. De schrik heeft den Spaanischen Soldaat in zyne ziel bevangen. Hy werpt zyn rooden Wambuis, met het Naamcyffer van Koning *George* af, mitsgaders zyn Engelsch Geweer, en zoekt zich in holen en in gehuchten, onder het Kleed van een Boer, te verbergen. *Blake* redt zich zwerfende in de Gebergten van Asturien; *la Romana* heeft zich, met eenige duizend Man, naar de Zee-magt te Sant Andero begeven.

Nogtans is ons verlies van weinig belang. In de gevechten van Durango, Guenes, Valmaceda en Espinosa, hebben wy slechts 80 Man doden en 300 gekwetsten gehad, waaronder geen eenig Man van rang. Wy hebben 30,000 Geweeren verbryzeld, en men heeft even zo veel in de Magazynen te Reynosa veroverd.

Z. M. heeft den Generaal *Palhod* tot Divisie-Generaal benoemd, en heeft 6 Linten van het Legioen van Eer aan de 94ste en 95ste Regimenten Infanterij van Linie en aan het 16de lichte Infanterij geschonken.

By dit Bulletin zyn tevens nog verscheiden onderschepte Brieven, en een onderschept Rapport van den Generaal *Blake*, publiek gemaakt. Alle deze Stukken lopen over de laatste gebeurtenissen in Biscaye. In de meeste beklagt men zich over den Generaal *Romana*, die zich, voor de beslissende Actie van Espinosa, verwyderd en naar St. Andero begeven had. Zie hier zo veel de plaats ons toelaat eenige dier Brieven:

Don MANUEL NORENTE, Aide-de-Camp, aan zyn Vader.

REYNOSA, den 13 November.

Ik heb my in vier onderscheiden gevechten tegenwoordig bevonden, wy zyn er gelukkig uitgekomen, zo wel als de Generaal en myne Kameraden. Wy zyn op alle punten geslagen, en de laatste affaire, welke twee dagen aanhield, was zeer bloedig; wy verloren daarby 6 stukken Geschut en 4000 Man. Laten wy geduld nemen; men verzekert ons, in dit oogenblik, dat de Franchen op vier mylen van hier staan, dat is te zeggen, die genen, welke te Burgos zyn geweest, en op 6 mylen afstand van ons, bevinden zich die, welke ons geslagen hebben. Zie daar ons dus afgesneden, de Armée in wanorde, en stervende van honger.

REYNOSA, den 13 November.

Myn waarde Neef, wy zyn geslagen, in eene verchrikkelyke verwarring, zonder voedsel, hebbende zedert acht dagen niets dan Bescheit, en zyn belast met eene Armée van zieken en stervende. Er zyn er veele, welke in acht dagen geen Brood gezien hebben; wy weten niet, naar welke zyde ons te wenden, noch welke schikkingen te beramen. Wy worden verslonden door ongedierte en ziekte. Myn Paard is dood. Sedert den 27 der vorige Maand hebben wy niet een Dorp aangedaan. Er is geen hulpmiddel voor onzen toestand, enz., enz.

Geadresseerd, aan Don *Celestin Malina*, te Madrid.

P E P E.

ZESDE BULLETIN DER SPAANSCHER ARMÉE.

BURGOS, den 18 November.

Van de 45,000 Man die de Armée van Gallicien uitmaakten, is een gedeelte gedood of gevangen genomen, en het overige verstrooid. De overgeblevenen vallen van alle kanten in handen van onze Posten. De Generaal de Divisie *Debelle*, heeft van den kant van Vasconcellos, 500 gevangenen gemaakt.

De Collonel *Tafcher*, Bevelhebber van het 1ste provisonneel Regiment Jagers, is op het Escorte van den Spaanischen Generaal *Acebedo* aangevallen, het Escorte tegenstand biedende, wierd gedood.

De Generaal *Bonnet* is aan het hoofd zyner Divisie op eene Colonne Vluchtelingen van 2000 Man aangevallen, het eene gedeelte daar van is gevangen genomen en het ander vernield.

De Marschalk Hertog van Istrien, Bevelhebber van de Cavallery der Armée, is den 16 des middags te Aranda binnen getrokken. De Posten onzer Cavallery gaan ter linkerzyde tot Soria en Madrid, en ter regter tot Leon en Zamora.

De Vyand heeft Aranda met de grootste overhaasting ontruimd. Hy heeft aldaar vier stukken Geschut achtergelaten. Men heeft in die Stad een aanzienlyk Magazyn Biscuit, 40,000 Centenaren Graan en eene groote menigte Kleederen gevonden.

Te Reynosa heeft men zeer veel Engelsehe Goederen en eene groote menigte Proviant van allerley aart, buit gemaakt.

De Inwoonderen van Montana, van de geheele vlakke van Castilien tot aan Portugal, en van de Provintie van Soria, vervloeken ten iterkitten de bewerkers van dezen Oorlog, en schreeuwen om Rust en Vrede.

De Marschalk Hertog van Dantzic, maakte eene buitengemeene melding van den Generaal de Brigade *Roguet*. Ook spreekt hy met zeer veel lof van den Luitenant *de Coigny*, Aide-de-Camp van den Generaal *Sebastiani*, die een Paard onder het lyf gedood is.

De Hertog van Belluno maakt eene vereerende melding van den Generaal de Divisie *Willatte*.

Twintig duizend Baalen Wol, te Burgos buit gemaakt, en 15 a 20 Millioenen waardig, zyn naar Bayonne gezonden. Dezelve zullen op den 1 January aan de meestbiedenden verkogt worden. Alle de Kooplieden van Frankryk zullen dezelve kunnen kopen. Van het beloop van den Koopprys, behoort het Recht van 20 pr. Ct. aan den Koning. Het overige zal dienen, het zy om aan de Eigenaren, die geen deel aan den Opstand genomen hebben, den prys der hun toebehorende Wolle terug te geven, hetwelk nogtans niet veel bedragen zal; het zy om tot Schadevergoeding te dienen aan de Fransehe Kooplieden die in Spanjen geplunderd, of wier Goederen verbeurd verklaard zyn.

Zyne Majesteit heeft bevolen, dat eene Commissie, gepreseed door een Requestmeester, en bestaande uit twee Leden van iedere Kamer van Koophandel van de Steden Bayonne, Bourdeaux, Toulouze en Marseille, benevens een Auditeur van den Staatsraad, waarnemende den Post van Secretaris-Generaal, te Bayonne zal byeenkomen, en dat alle de Fransehe en Italiaansehe Steden en Corporatien van Koophandel, die eenige Reclamatien hebben te doen, betreklyk verliezen of Confiscatien, door hun in Spanjen geleden, zich aan deze Commissie zullen hebben te verzoegen, ten einde de liquidatie daar van te erlangen. Zyne Majesteit heeft den Minister der Binnenlandsehe Zaaken gelast, een Reglement, omtrent de manier van Procederen by deze Commissie, te vervaardigen.

Het oogmerk van Z. M. is insgelyks, dat de Goederen, toebehorende aan Spaansehe Opstandelingen, welke zich in Frankryk, in het Koningryk van Italien, of in het Koningryk van Napels bevinden, onder Sequestratie gesteld worden, om insgelyks ter schadeloosstelling te dienen.

OPPER-DEPARTEMENT DER JAGT EN VISSERTEN.

DE OPPER-JAGERMEESTER VAN DE KROON, in ervaring zynde gekomen:

1. Dat zommige Eigenaren en Huurders van Visseryen vermenen, dat het hun niet geoorloofd zoude zyn, om hunne Viswateren, welke ter Secretarye van het Opper-Departement der Jagt en Visserye behoorlyk zyn geregistreerd, te doen afsalen of afbakenen. — brengt hiarmede ter kennis van alle de belanghebbende: dat het aan een ieder, welke zyn eigendommelyk of gepacht Viswater, conform Art. 10. van het Reglement op de Visseryen heeft doen registreeren, vrystaat, om hetzelve te doen afsalen of afbakenen; terwyl de Opper-Jagermeester voornemd, ten einde een iegelyk zoude kunnen weten, welke Wateren als *Privative Visseryen* te considereren zyn, en welke integendeel tot de *Publike Visseryen* behoren, zodra het Register zal zyn gesloten, in ieder District openlyk zal kennelyk maken, die Wateren welke als eigendommelyke of gepachte Visseryen zyn geregistreerd, en in welk het alsoo door hun, die eene Acte, om in de Publike Visseryen te vissen, zullen hebben bekomen, niet geoorloofd zal zyn te vissen.

2. Dat onderscheidene Ingezetenen gaarne zouden verlangen te vissen met Netten, welke niet præcis conform het verordende omtrent de maat der Netten by Art. 21. van het voorschreven Reglement voorgeschreven, zyn vervaardigd, notificiert hier mede, dat die geenen, welke, het zy in *Privative* of *Publike Visseryen* zouden verlangen te vissen met Netten, welke eene andere wyziging hebben, als by voorschreven 31 Art. is bepaald, daartoe by het inleveren van hun verzoek om Registratie, of Acte om in de Publike Wateren te mogen vissen, een afzonderlyk verzoek kunnen doen, met specifieke opgave, waarin het onderscheid tuschen hunne Netten, en die geenen, welke by het voornoemde Art. verordend zyn, bestaat, en op welk verzoek alsdan door den Opper-Jagermeester zodanig zal gedisponeerd worden, als hy, uit kragte van Art. 35. van hetzelve Reglement, overeenkomstig het algemeen belang, zal vermenen te behoren.

DEN HAAG den 13 November 1808.

DE OPPER-JAGERMEESTER voornemd.
L. VAN HEERCKERE N.

D E BURGEMEESTER DER STAD HARLINGEN, medigt by deze allen dit, welke genegen moogen zyn, om als VADER en MOEDER in het STADS WEESHUIS aldaar te fungeren, mits Getrouwd, op een Jaarlyks Tractement van Twee Honderd Guldens, vrye Inwoning, Kost en Draak, vervoegende zich ten dien einde met behoorlyke Getuifchriften voorzien, ter Secretarie van gemelde Stad.

A lzo de Eiven van wylen **PIERRE CHAPRON**, in leven Mr. Schermeester te Franeker, deszelfs Boedel en Nalatenschap hebben gerepudieerd en ten voordeele der Creditoren afgeleerd; zo is het, dat *Scheepenen van Franeker*, de Creditoren van wylen *Pierre Chapron* oproepen om op Maandag, die zyn zal den 5 December 1808, 'smorgens elf uur, voor Commissaris van Scheepenen op den Raadhuis binnen Franeker, te compareeren ter stemming van Boedelredders.

FRANEKER den 21 November 1808.

A lzo op den 7 dezer te Oosterlittens bepaling is gemaakt, op het verzoek van den Schoolonderwyzer aldaar, tot verbetering van Tractement, uit hoofde van verschillende gedachten over de hoeveelheid van de Toelage, welke aan voorzegde Schoolonderwyzer uit de Kerkebeurs provifioneel, zoude worden gegeven; zo is echter aan *Balfuw en Gemeente Bestuur van Baarderadeel* uit de, op dien dag gehouden Besliffingen gebleken, dat de groote meerderheid der Floreanpligtigen inclineerden, om een Toelaag te geven van 50 Guldens; *Balfuw en Gemeente Bestuur voornoemd*, ter voorkoming van nodeloze byeenkomsten, die geene welke geen genoege mogte nemen in voorzegde provifioneel Toelage van 50 Gulden uit de Kerkebeurs te verzoeken, om zich voor den 6 December aanstaande by gefchifte ter Secretarie van Baarderadeel aan te melden; zullende *Balfuw en Gemeente Bestuur* het daar voor houden, dat de stilzwygende in de bepaling van 50 Gulden vermeerdering aan de Schoolonderwyzer te Oosterlittens genoege nemen.

WEIDUM den 23 November 1808.

A lzo **PIETER HERREWYN Junior**, zich zedert eenigen tyd van zyne Woning en Huisgezin heeft geabfenticeerd, met achterlating van veele onafgedane zaken, zonder daar op eenige order te stellen; zo is het, dat *Balfuw benevens het Gerechte van het 13de Diftrict in Vriesland*, gemelde *Pieter Herrewyn Junior*, by deze oproepen, om uitterlyk op den 1 January 1809, het zy in Perfoon of door genoegezame Volmagt order op zyne zaken te stellen, zullende bygebreke dies gehandelt worden zo na Regten zal worden verstaan te behoren.

LANGWEER den 25 November 1808.

A lzo de Koninglyke Notaris **W. B. KOOL**, zal op HEDEN den 3 December 1808, 's avonds vyf uur, in 't Heeren Logement op 't Heerenveen, publiek by Stryken Verhooggeld presenteren te Verkoppen:

I. Zekere voortreffelyke Heeren- en ook in alles tot Neering zeer wel ingerigte **HUIZINGE**, door deszelfs fraaije stand aan de Lindegracht te Heerenveen, op het aangenaamste en tevens florifantte gedeelte van welgemelden Vlekke gelegen, thans gequoteerd met No. 23; zynde voorzien van een ruim Voorhuis, Voorzykamer, Kelderskamer, Agterkamer, twee Bovenkamers, Keuken, Kelder, Zolders en Vliering, Regenwatersbak en opene Binnenplaats, mitsgaders Schuur en Stallinge cum annexis, invoege zints eenige Jaaren door den Heere Medicina-Doctör *J. H. Wyndels* word geoccupeerd, doch op den 12 Mei 1809 vry van Huur te aanvaarden.

II. Een fchoon en alleszins wel gereguleerde en Neeringryke **HUIZINGE** cum annexis, mede aan de Lindegracht op het beste van 't Heerenveen ftande en gelegen, thans gedefigneeerd met No. 24; voorzien van een ruim Voorhuis, Zykamer, Kelderskamer, twee Bovenkamers, Keuken, Kelder, Zolder, Vliering, en zulks met derzelver vrye Steede, Binnenplaats en verdere Gerieflykheden, zodanig zedert eenige Jaaren door den Koopman *Gerben Alberts* word bewoond en gebruikt, doch insgelyks op den 12 Mei 1809 vry van huur te aanvaarden.

III. Zekere **SCHUUR**, **BLEEKVELD** en anhorige fraaije **TUIN**, ftande en gelegen op 't Heerenveen in Engwirden, gedefigneeerd voor het tegenswoordig met No. 53b, en gebruikt by *Gerben Alberts*, doch al mede op den 12 Mei 1809 te aanvaarden. Alles breder by aangeplakte en uitgegeven wordende Billetten gefpecificeerd.

D E **E. CATS** en de Notaris **VAN DER PLAATS**, te Leeuwarden, presenteren te Verkoppen: Een uitmuntende **HEEREN-HUIZINGE**, ftande op de Ewal te Leeuwarden, Letter I. No. 66., door *J. Tjalting* als Eigenaar bewoond, bestaande in zelf Kamers en een Zaal, waar van zes royale Behangen, Geflucadoord en Geflaponceerd zyn; het zelve is regulier Geboud, en het Front met twee Vleugels, van binnen belegd met Albaste Vloeren, voorzien van twee Putten, twee Regenwatersbakken, alle met koperen Kraanen, drie Commoditeiten, drie Kelders, waar van een Verwulfd, van het water en binnen ingaande, en verdere Gerieflykheden, den 12 Mei 1809, vry te aanvaarden. Wie hier gading kan maakt, kome op Maandag den 5, 12 en 19 December 1808, by de Beschryving, Verhoging en finale Palmflag, 's avonds ten vyf uur, ten huize van de Wed. *van der Veen*, in de Valk, te Leeuwarden.

Iemand intusfchen genegen zynde dit Huis uit de Hand te Koopen, of de Verkoop-Conditen te weten, gelieve zich by een der Actuarien, of by den Eigenaar te adrefseeren.

D E Advokaten **S. BRAAKSMA**, **T. CANTER VISSCHER** en de Procureur Fiscal **S. G. ROLSMA** te Bolsward, zullen publiek by Stryken- en Verhooggeld, aan den Meesbiedenden presenteren te Verkoppen: Zekere Capitale, hegt en wel doertimmerde, en tot het dryven zo van Winkelnering, als andere Affaires zeer gefchikte **HUIZINGE** en **STEDE**, cum omnibus adnexis, ftande en gelegen op de Rykstraate Bolsward, gequoteerd met Letter A. No. 133., tegenswoordig by de Wed. *Age Andries* werdende bewoond tot den 12 Mei 1809, als dan vry te aanvaarden, zynde vry van Grondpact. Wie daar aan gadinge maakt, kome op Zaturdagen den 10 December 1808, by de Beschryvinge, den 17 dito by de Verhoginge, en den 24 daaropvolgende by den finalen Palmflag, in de Herberg de Roskam te Bolsward, en kope op Condition, dan voor te lezen, die intusfchen te zien zyn by voorz. Actuarien **ZEG HET VOORT.**

D E Secretaris **W. MEURS**, zal op Dingsdagen den 6, 13 en 20 December 1808, by de Beschryving, provifioneel en finale Palmflag, telkens 's namiddags 2 uur, ten huize van de Castelein *Jan Dalsma*, in de Herberg de Witte Arend te Sneek, publiek by Strykeld presenteren te Verkoppen: Een heerlyke **ZATHE** en **LANDEN**, met **HUIZINGE**, **SCHUUR** en **HOVINGE** cum annexis, ftande en gelegen onder den Dorpe Tjalhuizum, groot 45 Pondematen, alle uitmuntende Greidlanden, bezwaard ten Florean Coliere op No. 7, met 23 Dyksfloeren, by *Jelle Wiebes* landen, en *Feijke Tjeerds*, Egtel. Huislieden in Huurgebruik, tot St. Petri en 12 Mei 1809, en als dan vry van Huuringe te aanvaarden, — en zulks in Percheelen, breder by Billetten gefpecificeerd.

D E Notaris **A. VAN DEN BURG**, te Bolsward, zal op Donderdag den 8 December 1808, 's middags ten één uur, by de finale Palmflag, in de Herberg te Witmarzum, by Verhooggeld presenteren te Verkoppen:

Zekere fchoone wel ter Neeringftande **HUIZINGE**, in de Buuren te Witmarzum, by *Jan Jochens* als Eigenaar bewoond, voorzien van een ruim Voorhuis, drie welbewoonde Benedenkamers, voortreffelyke Kelder, Put, Regenwatersbak en verdere Commoditeiten, zeer gefchikt tot allerley Affaires en byzonder tot een Wagenmakery, welke bevorens met fucces daar in is gedreven, gequoteerd Letter W. No. 130., Mei 1809 vry te aanvaarden. De Condition zyn by voornoemde Actuaris te zien. Men heerlyke **ZATHE** en **LANDEN**, met **HUIS** en **SCHUUR**, **HOVINGE**, **BOMEN** en **PLANTAGIE** cum annexis, groot na naam en faam 33 Pondematen, ftande en gelegen op Merwird onder Wirdum, by *Wynzen Jantjes* cum uxore in gebruik tot Petri en Mei 1809, zynde als dan vry te aanvaarden, en zulks by Stukken in 6 Percheelen.

I. De Huizinge, Schuur, Hornieger, enz. Waarop geb. is	1300	5	St.
II. 12 Pondematen. Waarop per Pondemate geboden is	360	15	—
III. 8	370	15	—
IV. 5	370	15	—
V. 4	300	5	—
VI. 2 1/2	220	5	—

Wie hier aan gadinge maken, komen op HEDEN den 3 December 1808 by den finalen Palmflag, op één uur nademiddag, ten huize van *J. Riemersma*, in de Posthoorn te Leeuwarden, en kopen op dan voor te lezene Condition, die intusfchen by *D. W. Hellama* te Wirdum te vernemen zyn.

O UDERS of **VOOGDEN**, Zoon of Pupil hebbende, welke 2 à 3 Jaaren by de Apotheek is geweest, en zig verder in die Konst willende volmaken, als mede de Chirurgia willende leeren, op annemelyke voorwaarden, adrefseere zig by den **DRUKKER DEZER**, met Vragtvyve Brieven.

A an het Steiffhuis van wylen **LAMBERT RINSES**, in leven Gorter op de Noordkant van 't Vliet, zal op Dingsdag den 6 December 1808, by Boelgoed worden Verkogt: Gemaakt **ZILVER** en **GOUD**, Koper en Tin, Bedden en Bedstoebehooren, allerlei voortreffelyke Huismeubelen en een Rydtuig.

M M E L A N D E R A L M A N A K voor het Jaar 1809.

U ingegeven op last van het Departement de Marne en Winfum, der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, is wederom als in de Jaren 1801-1806 gedrukt by **W. ZUIDEMA** te Groningen. Behalven de gewone Almanak met de Jaarmarkten en Feestdagen, heeft men hier in opgegeven wat Maandelyks in den Tuin moet gedaan worden. — Eene Notitie van het gebruik van 't Klein Zegel. — Het afzaren van Trekfchieten. Posten en Postwagens. — Naamlyst van de Secretarissen voor de Gemeente Besturen in het Departement Groningen. — De Coursen van de Ooster- en Wester-Reems; dewelke voor Zeevarenden van veel belang is. Tafel van de altoosdurende Ebbe- en Vloed-rekening, waaruit men iederen dag zien kan, op wat tyd het hoog water is. — Vervolgens een Mengelwerk, inhoudende de volgende Stukken: Vervolg der Gefchiedkundige byzonderheden der Ommelanden. Levensfchets van *Hugo de Groot*. — Redevoering over de kunst om vrede te houden. Voorts een aantal merkwaardige Voorvallen en Gezegden, Spreuken en eene menigte Liedjes, de prys in een geel Courton bandje is 5 Stuiv. — Dezelve is ook in Leeuwarden by de meeste Boekverkopers te bekomen.

VERKOPING VAN AANGEHOUDEN GOEDEREN.

D E VENDUMEESTER BY HET DEPARTEMENT VAN DE CONVOYEN EN LICENTEN TE HARLINGEN, zal ten overstaan van den *Commissaris Generaal van de Majest. den Koning van Holland*, by voorz. Departement op Donderdag den 8 December 1808, des voormiddags ten 10 uur, in 's Lands Vendukamer aldaar, ad opus *jus habentium* Verkoppen:

18 Baarfjes Catoene **GARENS** of **MUHLE TWIST**, houdende te samen 204 Pakjes. —
Een Zak **INDIGO**, aangehouden uit het Schip van *Aldert Cerrits*, alhier.
23 Stuks **HAMMEN**, te Hardenberg aangehouden.
44 Zakken en Zakjes **ZOUT**, op diverse tyden en Plaatsen aangehouden; mitsgaders
57 Ledige **BRANDEWYNS-VAATJES**.
Iemand vader onderrigting begeerende, adrefseere zich aan den Vendumeester **VAN NOOTEN**, alwaar de Notitien in tyds te bekomen zullen zyn, kunnende de Goederen twee dagen voor de Verkoopdag in 's Lands Pakhuys bezigtigd worden.

D E Oud Secretaris **A. VAN VELSEN**, te Workum, zal op Woensdagen den 21 December 1808 by de Beschryving, den 28 dito by de Verhoging, en den 4 January 1809 by den eindelyke Palmflag, telkens nademiddags twee uur, ter huize van *G. T. Bosma*, Castelein te Balk, aan den Meesbiedenden presenteren te Verkoppen:
I. Twaalf Pondematen **GREID-** of best **AKKERLAND**, gelegen onder den Dorpe Nyega, by *J. Simons* onder zyn bewoonde Zathe in Huuring, en aldaar voormaals belast met 4 zwaren Florean van No. 24, (trekkende van de Rien tot de Scheidfloot) en heeft tot Naastlegers ten Oosten *Derk Nuring* cum foc., ten Westen *Rimmer Siebrens*, bezwaard met Huuring tot Petri 1811.

II. Vyf Pondematen best **BUITENLAND**, gelegen in gebruik als voren, voormaals belast van No. 24., met 21 Stuiv. Florean; hebbende *Rimmer Siebrens* en anderen tot Naastlegers.
D E Secretaris **J. JONGBLOED**, zal op Zaturdagen den 3 December 1808, by de Beschryving, den 10 en 17 dito by de Verhoging en finale Palmflag, telkens 's namiddags om 1 uur, in de Herberg te Idskenhuisen, publiek by Stryken- en Verhooggeld, presenteren te Verkoppen:

I. Een vyfde gedeelte in een **HUIZINGE**, **WAGENHUIS** en **HOVINGE**, cum annexis, gequoteerd Lett. I. No. 21., mitsgaders in ongeveer 40 Pondematen **GREIDLAND**, ftande en gelegen te Idskenhuisen, over het geheel bezwaard met 4 Flor. 9 St. 8 Penn., by *Geert Johannes* in gebruik, op St. Petri en 12 Mei 1811 vry te aanvaarden.

II. Een vyfde gedeelte in een kostelyk stuk **GREIDLAND**, groot ongeveer 12 Pondematen, de *Terp* genaamd, mede aldaar, vry van Florean, doch over 't geheel bezwaard met f 7 - 10 - : Maalgeld, by *Jarig Johs.* in gebruik, St. Petri 1809 vry te aanvaarden.

III. Een vyfde gedeelte in een **HUIZINGE**, bestaande in twee Kamers, gequoteerd Lett. I. No. 22., mede aldaar, by *Jarig Johs.* cum foc. bewoond, op den 12 Mei 1809 vry te aanvaarden.

IV. Een vyfde gedeelte in een hoekje **GRONDS**, de *Pok* genaamd, begeregtigd met een Jaarlyk Grondpact van f 1 - 15 - : ten laste van *Gerrit Jacobs* te Idskenhuisen. Breder by Billetten.

D E Secretaris **W. VAN EYCK**, zal op Maandag den 5 December 1808, by de Beschryving, en den 19 dito by de Verhoging en finale Palmflag, telkens 's avonds om 5 uur, ten huize van *Teye Jacobs*, Castelein in de Gouden Leeuw op de Joure, publiek by Stryken- en Verhooggeld Verkoppen: De Gerechte Helte van een van ouds florifante **HUIZINGE** en **BROUWERY**, ftande en gelegen op de Vlekke Joure, by de *Mr. Brouwer Jan Reinderts* cum uxore wordende bewoond tot den 12 Mei 1809, als dan vry te aanvaarden; breder by Billetten gefpecificeerd.

D R. **D. E. RUITINGA** en de Procureur **E. R. NIEUWENHUIS**, te Leeuwarden, zullen op Maandag den 12 December 1808 by de Beschryving, den 19 dito by de Verhoging, en Dingsdag den 27 dito by de finale Palmflag, telkens 's avonds ten 5 uur pracs, ten huize van de Erven *Boodyn* in 't Wapen van Groningen aldaar, publiek by Stryken- en Verhooggeld presenteren te Verkoppen: Een Capitale en tot zeer vele Affaires zeer gefchikte **HUIZINGE** cum annexis, op de Tuinen te Leeuwarden, gequoteerd met Lett. B. No. 68., by de Wed. wylen de Koopman *J. Ruitinga* als Eigenaar bewoond, 12 Mei 1809 te aanvaarden. Breder by Billetten.

D E Secretaris **B. M. SCHIK**, zal op Donderdag den 8 December 1808, by de provifioneel en finale Palmflag, om twee uur na noon, in de Herberg de *Wijk* te Franeker, publiek Verkoppen: Zekere een **ZATHE** en **LANDEN**, met **HUIZINGE**, **SCHUURE**, **HORNLEGER**, **HOVINGE**, **BOMEN** en **PLANTAGIE**, cum annexis, ftande en gelegen onder Pingjum, en aldaar gequoteerd met No. 19, zynde groot na naam en faam 130 Pondm., zo Bouw als Greidlanden, bezwaard met 38 Florean, 25 Stuivers en tien Penn. Scharing, werdende by *Pier Tjeerds Jorritsma* cum ux. bewoond en gebruikt, dog St. Petri en den 12 Mei 1810 vry te aanvaarden. Waar op per Pondemate is geboden *Honderd Zes-en-dertig Guldens*.

D E Secretaris **B. M. SCHIK**, zal op Donderdag den 8 December 1808, by de provifioneel en finale Palmflag, om 2 uur na noon, in de Herberg de *Valk* te Franeker, publiek Verkoppen: Zekere een **ZATHE** en **LANDEN**, met **HUIZINGE**, **SCHUURE**, **HORNLEGER**, **HOVINGE**, **BOMEN** en **PLANTAGIE**, cum annexis, ftande en gelegen onder Welsryp, en aldaar gequoteerd met No. 12, zynde groot na naam en faam 76 Pondematen, te voren belast met 203 Florean, werdende by *Jan Baukes* Wed. bewoond en gebruikt, die daar aan regt van huuringe heeft tot St. Petri en den 12 Mei 1809, als dan vry te aanvaarden. Waar op per Pondemate is geboden *Honderd en Zestig Guldens*.

VERHUURINGE by besloten Briefjes, voor vyf, aan een volgende Jaaren, Petri en Mei 1809 integaan; van een heerlyke **ZATHE** en **LANDEN**, met **HUIZINGE** en **SCHUUR** en één en een-derde **WATERMOLEN**, gelegen onder den Dorpe *Abbege*, groot 72 Pondematen, alle Greidlanden, thans by *Fonger Klazes* in Huuringe. — De Briefjes moeten *Vragtvyv* voor den eersten January 1809 ingeleverd worden by den Advocaat **ATTEMA** te Ysbregtum, by wien de Condition te vernemen zyn.

A lte gene die iets te pratendeeren hebben van, of fchuldig zyn, aan de nagelieve daar van aangave, of betaling te doen, uiterlyk voor den 1 January 1809, worden aangenomen: Brieven Franco.

A lzo **HARMANUS KOOPS VAN DER VECHT à IEDEMA**, in de maand September 1808, te Leeuwarden *ab intestato* overleden is, en men deszelfs Erfgenamen, of naasten in den Bloede niet zeker weet; zo worden de genen, die vermoeden als de naasten van den Overleden, tot deszelfs **NALATENSCHAP** gerechtigd te zyn, by deze vermaand en ingedaagd, om voor 1mo February 1809, zich met bondige bewyzen te vervoegen, by *D. R. Smeding* te Leeuwarden, als gewezen Curator over de Perfoon en Goederen van wylen *Harm. Koops van der Vecht à Iedema*; by gebreke dies, dat de boedel aan de als dan bekende Bloedvrienden zal worden overgegeven.

D E Ondergetekende adverteerd, dat hy van Woonplaats is verandert, en thans woont by de Waag, Letter D. No. 141.; waar hy zyne Pasfement-Fabriek en Winkel, op de vorige voet blijft continueeren; bevelende zich in de voortdurende gunst zyner geerde begunftigers, en verdere Ingezetenen, welke van een goede en civiele behandeling, kunnen verzekerd zyn.

LEEWARDEN den 10 November 1808. JOHANNES JACOBUS MEINSMA.

H. C. BLOK op de Nieuwebuuren, te Leeuwarden, adverteerd, dat weder by hem te bekomen is, beste fiviere **SIEBROOP DE PUNCH**, by het Aam, tot quart Ankers, als ook by heele en halve Flesfen.

NB. D e Negotie van deszelfs Zoon **J. C. BORGRINK**, door Verhuizinge verplaatst is, in het Huis laast bewoond door de Koopman **T. EISMA** by de Kettingbrug, zo dient deze tot kennisgeving aan derzelver Begunftigers, aan wien zy zich by voorduringe aanbevelen. Leeuwarden den 25 November 1808.

M. ELKAN LEVY, op de Weert te Leeuwarden, Negotiant in Binnen- en Buitenlandfche **EFFECTEN**, adverteerd, dat by hem te bekomen zyn, in de Favorable 105 Koninglyke Hollandfche **LOTERY**, dewelke op Maandag den 2 January 1809 zal beginnen te trekken, Heele, Halve, Quarten, Achtten en Zestiende **LOTEN**, voor alle Klaffen, in Koop en in Huur, alles Prys-Courant, by dezelve is getrokken in de Vyfde of Laatste Klasse der 104 Lotery, een **QUART** No. 11429, Devis: *Het laetste maakte goed*, van de Prämie van de f 200,000, zynde f 10,000, als mede van f 1000, f 500, f 250, en meer andere Prynzen; houd wed. accuraat Groot Contraboek, en wistelt alle soorten van **GOUDEN** en **ZILVEREN SPECIEN**. Dezelve is alle Dingsdagen en Woensdagen te spreken op de Zuijmarkt, ten huize van *S. de Haan*, Mr. Goud en Zilverfmid te Sneek, daar het Groot Contraboek en de Lysten mede negezien kunnen worden; verzekert van een prompte bediening, en verzoekt een ieders gunst.

B y de Wed. **DE BOY**, te Leeuwarden, is heden van de Pers gekomen en al omverzonden: **I. K. H. SPIESS, LEVENSGESCHIEDENISSEN VAN ZELFMOORDENAARS**, compleet à f 18. — **II. MENSCHEN**. — *Uit de Papieren van de bruine Souffle*, compleet à f 2. — *Gemelde zal, volgens verteekende Originelen, in het Neerduitsch uitgegeven: Gemälde nach dem Leben, in Teutschland gefchiet, after th. enthaltend: Selbstgefändnis einer Verführten*. By gemelde Wed. *De Boy* is thans voorhanden een aanzienlyk assortiment van Boekjes met en zonder Platen, gefchikt tot *Sint Nikolaas- en Nieuwjaars-Präsenten* voor de Jeugd, alsmede binnenkort een aantal der fchoonfte *Almanakken* voor 1809, in het Fransch, Hoogduitsch en Neerduitsch, die, op aanvrag, ter bezigtiging worden gezonden.

B y **C. L. v. ALTENA**, Boekdruk- en Verkopper op de Vleeschmarkt te Leeuwarden, zyn gedrukt en te bekomen: **Almanakken** met Roode Letters, als mede: *Clasfis, Waarszagger, Geestelyke Gezangen, Chronyk, Liedjes, Groppige Vertellingen, Priesloofs, Raadzels, Regeering, Poortkolleiden, enz.*, als mede ook dubbele Dito: by bovengemelde zyn mede gedrukt en te bekomen 32mo of kleine Almanakken, alle ten naaste pryze.